УДК 070.1:316.614-053.2/.5-053.6

Рєзнік О.О. *здобувач другуго (магістерського) рівня вищої освіти 1-го року навчання спеціальності «Соціально-психологічна реабілітація»*
Власенко К.О. *к.пед. наук, доцент кафедри соціальної роботи та реабілітації*
Національний університет біоресурсів і природокористування України
(м. Київ, Україна)

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДЕВІАНТНОЮ ПОВЕДІНКОЮ

У сучасних умовах суспільних трансформацій, що супроводжуються соціально-економічною нестабільністю, зростає кількість дітей, які демонструють девіантні форми поведінки. Особливої уваги потребують молодші школярі, чия психіка є надзвичайно вразливою до зовнішніх впливів, а порушення поведінки – симптомом глибших соціальних і психологічних проблем. У зв’язку з цим, актуальним напрямом у діяльності соціальних

педагогів є реалізація ефективної системи соціально-педагогічної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з девіантною поведінкою.

Згідно з підходами Н. М. Савельєвої, соціальна профілактика і реабілітація охоплюють комплекс заходів, спрямованих на зміну умов життєдіяльності дитини, що сприяють корекції поведінкових відхилень та формуванню соціально схвалюваних моделей поведінки. Авторка підкреслює, що соціально-педагогічна реабілітація є інтегративною діяльністю, що поєднує елементи педагогіки, психології, соціології та медицини. У центрі такої роботи перебуває особистість дитини, її потреби та індивідуальні можливості [5].

Розробляючи методичне забезпечення реабілітаційного процесу, важливо враховувати як внутрішні, так і зовнішні чинники девіантної поведінки. У працях Р. В. Козубовського акцентується увага на важливості створення безпечного та сприятливого мікросоціального середовища, що забезпечує формування у дитини почуття захищеності, довіри до дорослих, мотивації до соціально схвалюваної діяльності. Автор підкреслює роль взаємодії школи, сім'ї та соціальних служб у профілактиці та корекції девіантної поведінки [2].

О. В. Безпалько визначає соціально-педагогічну реабілітацію як системну діяльність, що має на меті відновлення здатності дитини до повноцінної соціалізації. Важливим є застосування таких форм роботи, як тренінги соціальних навичок, індивідуальні консультації, психокорекційні ігри, робота з батьками, спрямована на підвищення їхньої педагогічної компетентності. У процесі роботи з молодшими школярами важливо враховувати їх вікові особливості: емоційну нестабільність, підвищену потребу в увазі, схильність до наслідування, формування самооцінки [1].

Панок В. Г. (2019), досліджуючи проблематику роботи з дітьми з девіантною поведінкою, акцентує на необхідності індивідуального підходу, системної діагностики причин порушень поведінки та залучення фахівців психологічної служби до комплексної реабілітації. На його думку, в умовах освітніх закладів особливу ефективність демонструють програми розвитку емоційного інтелекту, формування навичок саморегуляції, попередження булінгу та агресивності [4] .

Ефективна соціально-педагогічна реабілітація можлива лише за умови партнерства між усіма учасниками освітнього процесу та соціального оточення дитини. Реабілітаційна діяльність має бути орієнтована не лише на подолання наслідків девіантної поведінки, а й на зміну середовища, що її породжує. Автори акцентують на важливості формування позитивного соціального досвіду, активного залучення дитини до діяльності в соціально схвалюваних ролях, що сприяє її ресоціалізації.

Успішність соціально-педагогічної реабілітації залежить від таких ключових принципів, як гуманізм, індивідуальний підхід, конфіденційність, системність і наступність. З огляду на це, особливої значущості набувають соціально-педагогічні служби у школах, а також співпраця з центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, де фахівці мають можливість здійснювати комплексну допомогу на базі міждисциплінарного підходу.

Таким чином, соціально-педагогічна реабілітація молодших школярів з девіантною поведінкою є важливим напрямом у забезпеченні цілісного

розвитку особистості дитини, її гармонійного входження в соціальне середовище. Вона вимагає скоординованих зусиль фахівців різних галузей, інституційної підтримки, а також науково обґрунтованих програм, адаптованих до вікових, соціальних і психологічних особливостей дитини.

Список використаних джерел

1. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі: навч.посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О.В. Безпалько — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 208 с.
2. Профілактика девіантної поведінки молодших школярів / Р. В. Козубовський, О. В. Шелевер // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота. - 2019. - Вип. 2. - С. 99-103.
3. Психологія девіантної поведінки: навчально-методичний посібник / О. Л. Христук. – Львів: ЛьвДУВС, 2014. – 192 с.
4. Психолого-педагогічна робота з дітьми, схильними до прояву девіантної, делінквентної поведінки (з досвіду роботи спеціалістів психологічної служби системи освіти України) [Електронний ресурс] / авт. кол.: О. П. Абухажар, Н. М. Акімова, В. В. Білецька та ін ; упор.: В. Г. Панок, Ю. А. Луценко – К. : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2014. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Факультет аграрного менеджменту
(кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту)
Гуманітарно-педагогічний факультет
(кафедри соціальної роботи та реабілітації)
Purdue University (USA)
Fater Academy of India (India)
Національний університет «Запорізька політехніка»
НТУ «Дніпровська політехніка»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
IX МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, АСПІРАНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ «РОЛЬ МОЛОДІ У РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ»

15-16 квітня 2025 р.
Київ, онлайн, Zoom

Роль молоді у розвитку АПК України [Електронний ресурс]**:** зб. матеріалів IX міжнар. наук.-практ. конф. (15-16 квітня 2025 р.). Київ: НУБіП України, 2025. 362 с. PDF-формат; мережеве видання; інституційний репозитарій.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОВЕДЕНА В РАМКАХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРОЄКТУ МОДУЛЬ ЖАНА МОНЕ «ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ІНКЛЮЗІЇ В ЄС» ЗА ПІДТРИМКИ ЕРАЗМУС+, 101127466 – EPSEI – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету аграрного менеджменту (протокол № 11 від 19 травня 2025 року)

Збірник укладено за матеріалами IX міжнародної науково-практичної конференції «Роль молоді у розвитку АПК України». Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямами роботи конференції.

Видання розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

The collection is based on the materials of the V International Scientific and Practical Conference "The Role of Youth in the Development of AIC of Ukraine", conducted by the Faculty of Agrarian Management and the Faculty of Humanities and Education of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. The content of the sections is synchronized with the main directions of the conference.

The publication is designed for scientists, teachers, graduate students, students.

Редакційна колегія:

Шинкарук Л.В., д. екон. наук, проф., член-кореспондент НАН України (голова); Дєліні М.М., д. екон. наук, професор; Прушківська Е. В., д. екон. наук, професор; Сопівник І.В., д. пед. наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи та реабілітації; Супрун Д.М., д. пед. наук, професор; Осадченко І.І., д. пед. наук, професор; Власенко Т.О, к. екон. наук, доцент, звідувач кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту; Алексеєва К.А., к.наук з держ. упр., доцент; Гаврилюк В.П. к.екон. наук, доцент; Дергач А.В., к.наук з держ. упр., доцент; Лобунець Т.В., к. екон. наук, доцент; Чемодуров О.М., к. екон. наук, доцент; Юзба В.О. к. екон. наук, доцент; Прохорчук О.М., к. пед. наук, доцент; Тілікіна Н.В., к. екон.наук, доцент; Мовчун С.В., к.екон.наук; Власенко К.О., к.пед.наук; Голєва М.С.,PhD, асистент; Будегай В.А., асистент; Кендус Д.І., асистент.

Тези доповідей подано в авторській редакції.
Автори відповідають за достовірність викладеного матеріалу,
за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.
Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали
дозволяється тільки за згодою авторів

© НУБіП України,
2025 © Автори, 2025